

"חכם לב יקח מצות" (משלי י, ח)

פְּרֻשֶׁת בְּשַׁלַּח

תשפ"ד | גליון 33

ישראל. שנים לאחר מכן (בשנת תשל"ח) התגלה אותו צדיק לחברו בחלום כשהוא מתחנן ובוכה: "נתת לי את המצה באושוויץ, ואת שכר המצוה השארת אצלך... אנא ממך, תן לי גם את שכר המצוה".

אותו יהודי שהשתייך לקהילת **חוג חתם סופר** בבני ברק, קם כשהוא נסער כולו, והלך אל רבו הגה"צ **רבי יצחק שלמה אונגר** זצ"ל, ויהי כשסיפר לפני הרב את כל הסיפור המרטטי, נרעד הרב אונגר ואמר לו: "שאלה מסוג זה צריך להפנות לאדמו"ר, הנני מציע לך לחלות פני **כ"ק האדמו"ר ממכנובקה** [זצוק"ל] ולשאול את פיו

כיצד עליך לנהוג בנדון. "פנה מיודענו אל האדמו"ר וסיפר לו את כל הסיפור, ותלה עיניים דומעות אל האדמו"ר זי"ע: "רבי! האם עלי לוותר לו לקדוש גם על שכר המצוה?" - ענה לו האדמו"ר: "מצד מידת היושר, מן הראוי שתוותר לו גם על שכר המצוה!"

"למה?" תהה בקול... "הרי כל כך סיכנתי את עצמי כדי לקיים מצוה זו, מדוע מדרכי הישרות היא להעניק לו את שכר המצוה שקניתי בדם וביזע, הלא בנפשי הבאתי מצה זו".

השיב לו הרה"ק ממכנובקה זצוק"ל, אתה זכית לחיות ולקיים עוד הרבה מצוות, אך חברך שנפטר בקיצור ימים ושנים כבר לא יכול בשום אופן לעשות זאת... מסר האדמו"ר ליהודי שני מפתחות ואמר לו: "אני נותן לך שני מפתחות: אחד של בית המדרש שלי והשני של ארון הקודש. לך וכנס לבית מדרשי שהוא ריק בשעות הללו, פתח נא את ארון הקודש, סגור אחריו את הפרוכת, וככה בעמדך לפני ספרי התורה הקדושים פתח פיה וספר את כל סיפורך, פרט כל פרט מהמעשה, אל תהיה 'עצור במילין'... ואז תאמר בפה מלא שאתה מוותר לאותו יהודי על שכר המצוה של אכילת המצה. אחר תבוא אלי".

היהודי עשה כמצות הרבי וסיפר את סיפורו בארון הקודש, בפירוט רב, בהתרגשות עצומה ותוך כדי שפיכת דמעות רבות. ולבסוף חזר ואמר כמה פעמים: **אני מוותר...** כאשר סיים - חש בחולשה רבה. ביציאתו פגש את הגבאי ומסר בידו את המפתחות, ואמר לו שהוא אינו מסוגל לעלות כעת אל הרבי כי הוא שרוי באפיסת כוחות. אחרי מעמד מרגש זה שב לביתו והלך לישון. ויהי בחלומו ושוב רואה הוא את הקדוש הי"ד, שנגלה אליו כשהוא זורח מאושר כדי להודות לו. לאחר שהתעורר, הלך לרבי כשכולו נפעם וסיפר לו בהתרגשות אודות החלום השני.

אמר לו האדמו"ר: "הבט נא, אותו יהודי הלא היה צדיק ותלמיד חכם, עוד זאת, זכה למות על קידוש ה' מתוך יסורים. הקדוש הזה בוודאי זכה - במשך ימי חייו עלי אדמות - לקיים מצוות רבות, ובכל זאת הוא בא ומתחנן

כיצד אמורים הורים ומורים להתייחס לקיום מצוות וניהול חיים של תורה?

מצאנו בזה שתי גישות עיקריות:

גישה אחת הגורסת: מקיימים מצוות, כי מקיימים, נקודה. זהו הסדר, כך עושים כולם, ואת זה תעשה.

תהיה בן אדם, תעשה מה שנדרש ממך.

לא שואלים, לא צריכים להבין, צריך לעשות, וזהו!

ולעומתה ישנה גישה שונה: ב"ה זכינו היום לקיים מצוה פלונית, איזו שמחה גדולה למדנו, בירכנו, איזו מתנה זו שהתפללנו, שעשינו חסד...

אה! שבת קודש, יום טוב. סיום מסכתא... הבעת פנים של שמחה, סיפוק, שיר, ריקוד.

עֲרְפָה שֶׁל מִצְוָה

מעשה בניצול שואה, יהודי מהונגריה, שהנאצים ימ"ש רצחו בדם קר את כל בני משפחתו והוא התגלגל לאושוויץ. ושם בצריף עמו באותו הדרגש יהודי תלמיד חכם וצדיק, שידע את כל התפילות בעל פה, וגם ידע לחשב את התאריך העברי. כאשר הגיע חודש ניסן, אמר לו היהודי הצדיק: "כבר חודש ניסן, עוד מעט פסח... מרור יש לנו כאן בשפע, אך מה יהיה עם מצות?"

באותה תקופה הפציצו בעלות הברית מחסן של תבואה באזור. כמה יהודים מעונים החליטו לנצל את ההזדמנות ולנסות לקחת משם חיטים כדי לאפות בהם מצות. אותו 'אוד מַצֵּל מַאֲשֵׁי סִיפֵר שֶׁהוּא הֵתְנַדַּב לְהִסְתַּכֵּן וּלְלַכֵּת לֶשֶׁם. הוא הצליח לצאת מהמחנה בלי להתפס, להגיע למחסן החיטים, ליטול חיטים, לטחון אותם בעזרת אבנים וגם בדרך לא דרך לאפות כמה מצות בודדות.

הוא ניסה לחדור למחנה עם המצות והצליח לעשות זאת, אך בכניסתו לצריף תפס אותו קצין הגסטאפו שהרגיש בו שהוא מחביא משהו על גופו. הוא לקח ממנו את המצות והכה אותו מכות רצח עד שהתעלף. כאשר התעורר, מיוסר מכאבים, חיפש את המצות והצליח לקבץ כמה חתיכות בלבד, שביחד יש בהן שיעור כזית.

בעלותו על "משכבו" - הדרגש הקשיח סיפר לחברו כל מה שעבר עליו, וזה ביקש ממנו והתחנן שיאפשר לו לקיים את מצות אכילת המצה: "תן לי את המצה ואני ישמיע לך את כל ההגדה..." כך הפציר בו שוב ושוב, ולבסוף בעל המצה הסכים לתת לו את המצה, אך בתנאי שאת שכר המצוה בשמים יקבל הנותן ולא האוכל. זמן קצר לאחר הפסח, נהרג אותו יהודי צדיק על קידוש שמו ית'.

ובכן היהודי שוויתר לחברו על המצה, הצליח בסופו של דבר לשרוד ולעלות ולחונן את עפרה הקדוש של ארץ

יהי בעיניך כבודך וקלונך ועשרך ועניך למאומה, כי תמצא המרגלית - אז תעלו! כי זה המכון ונשלים.

(חרדים פרק טו, יד)

”בדרך עדותיך ששתי פעל כל הון” (תהלים קיט, יד).

מצוות ה' - אוצרות מלכים הן, אם רק נדע לחטוף אותן, להעריך אותן, ולחוש כי רק הן אושרנו ועושרנו באמת, אז נזכה בעז"ה גם לעליה רוחנית עצומה, (וכפי שמובא בכל הספרים הקדושים הפלגת ענין 'שמחת המצוות' שמביאה לכל המעלות וההשגים הרוחניים), ויותר מזה, גם 'נדביק' את צעירי הצאן להבין ולהשכיל 'כמה טוב להיות יהודי' ערליכער איד, ההולך בדרכי ה' לשמור חוקיו ומצוותיו, והלא רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות. **יעזרנו השי"ת על דבר כבוד שמו ויזכנו להגיע לזה.**

בפניך שתוותר לו על שכר של מצוה אחת... היש לנו מושג מהי חשיבותה של מצוה?!

פעם היחידה בהיסטוריה. זכו ישראל וראו בהתגלות יד ה' הגדולה בעולם, ובשידוד הטבע באופן שלא נראה עד עצם היום ההוא. עם ישראל ניצל באחת ע"י שהים נבקע לפניו ששעיבד אותו וייסר אותו ואת משפחתו, כשהוא מוטל שרוע לפניו, קשה לו להאמין...

ואז באותם רגעים נעלים, כשישראל עדיין תחת רושם הגדול, אך בלבם פנימה, עדיין חוששים מהאויב ששלט עליהם שנים כה רבות. "וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵעַל שְׁפַת הַיָּם" (שמות יד, ט). צופה העברי בפניו של האדון שלו, זה ששיעבד אותו וייסר אותו ואת משפחתו, כשהוא מוטל שרוע לפניו, קשה לו להאמין...

וכפי שמקרב רבינו ה'אבן עזרא' את הדבר להבנתנו בפירושו לכתוב טרם עברו ישראל את הים:

התיצבו וראו את ישועת ה' (יד, יג). כי אתם לא תעשו מלחמה רק תראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום. יש לתמוה איך יירא מחנה גדולה של שש מאות אלף איש מהרודפים אחריהם. ולמה לא ילחמו על נפשם ועל בניהם. התשובה כי המצרים היו אדונים לישראל וזה הדור היוצא ממצרים למד מנעוריו לסבול עול מצרים ונפשו שפלה. ואיך יוכל עתה להלחם עם אדוניו. והיו ישראל נרפים ואינם מלומדים למלחמה וכו'.

ואז החל מעמד 'ביזת הים' שגדולה היתה מביזת מצרים. עם ישראל נוטל מעט מזעיר מדמי הפיצויים (compensation) המגיעים להם מידי נוגשיהם שכעת בעל כורחם משלמים על עבודה בכפייה במשך רבות רבות בשנים. ובאותו עת עמד רבן של ישראל ועסוק היה בדבר האמיתי.

תנו רבנן בא וראה כמה חביבות מצוות על משה רבינו שכל ישראל כולן נתעסקו בביזה והוא נתעסק במצוות שנאמר "חכם לב יקח מצוות" ... (סוטה יג).

וכך מביא רבי אלעזר אזכרי זי"ע מחכמי צפת ת"ו:
חשוב כל עסקי העולם כאלו אתה ממשש בחול, כשתמצא מרגלית - תקחנה, והיא עשיית רצון הבורא. וכן אמר המשורר (רבי יהודה הלוי בפיטו י"ה נגדך כל תאנתיי - שחרית ליו"כ): **ומה לי מהזמן אם לא רצונך, ואם אינך מנתי - מה מנתי? אל**

עולמות
 כל ילד שגם מרגוע

מתחשב
רגוע
 ממושמע
 מתנבר
אחראי
 חוסן נפשי
 חברותי
 מכבד
 חברותי
 מחמיא
 ביטחון עצמי
 דרך ארץ

עצבני
מוספסם
 סוחד
בודד
 דחוי
אגרסיבי
 עצוב
כועס
 מפריע מתמרד
 מקטר
מציק

מרגוע
 נותנים אמון בילד

את ההבדל הזה אתה יכול לעשות!

כחוקר? מטפל? הורה?

כי כישורי חיים וחברה הם אלו שעושים את ההבדל בין ילד מסובך לילד מאושר

...
 לאחר 15 שנות הצלחה של העברת מאות סדנאות 'עולמות' לאלפי ילדים ובני נוער בארץ ובח"ל

הרב דוד רוזנברג, יו"ר מכון 'עולמות' ומייסד שיטת מרגוע שמח להזמין אותך לקורס פורץ דרך

הכשרת מאמנים לכישורי חיים לילדים ונוער

מקצוע מפרנס שכולו שליחות | מיוחד לאנשי חינוך והוראה | להורים שרוצים להעניק את המיטב לילדיהם

הירשמו עכשיו: 058-328-6060
 לקבלת הסילבוס המלא: margoa.olamot@gmail.com

הקורס יפתח בשני מוקדים בני ברק - יום ג' משפטים כ"ז שבט ירושלים - יום ד' משפטים כ"ח שבט

מספר התקוות איננו כל הקוים טובה!

"כי לפעמים כל מה שילד צריך זה מבוגר אחד שיאמן אותו"